

Carles Castellanos: «L'insult entre independentistes no serveix per a res»

L'històric del moviment independentista publica "Reviure els fets" i passa revista al lideratge polític de manera molt crítica: "La tardor del 2017 hi va haver insolvència política"

Carles Castellanos | Helena Margarit

En un paràgraf de les seves memòries, Carles Castellanos explica set "incidències" repressives de la seva vida. Així es refereix als episodis més durs que ha hagut de patir en el llarg d'una trajectòria que ja és llarga: cinc detencions (dues d'elles amb tortura), quatre empresonaments i dues ocasions en què va buscar refugi a la Catalunya Nord o a Europa. La biografia de Castellanos travessa diverses dècades de la història d'un sector de l'esquerra independentista des del tardofranquisme al temps d'avui.

Aquest activista històric ha publicat *Reviure els fets. Seixanta anys de pensament i d'acció (1960-2020)* (<https://www.edicionsdel1979.cat/>), d'Edicions del 1979, un testimoni del que ha viscut des de la seva infantesa a Sant Andreu i on dona molts detalls de l'evolució del moviment. Enginyer industrial i lingüista, Castellanos no amaga les seves crítiques al lideratge sobiranista i es mostra favorable a l'estratègia del Consell per la República (<https://www.naciodigital.cat/noticia/212790/consell-republica-celebrara-assemblea-fundacional-representants-19-desembre?rlc=an>).

- Què vol transmetre amb el llibre?

- Com diu el títol d'un llibre precedent, havia volgut reviure els dies de la meva trajectòria personal. En aquest cas, he aprofundit en els aspectes polítics, i també explico de manera sistemàtica un vessant per mi important com és el dels treballs lingüístics.

- Explica que una de les primeres preses de contacte amb la realitat social va ser de molt jove, el 1962, arran dels aiguats al Vallès.

- La meua consciència política comença al meu barri, a Sant Andreu, com també amb els meus contactes a la universitat, quan anàvem, com dèiem nosaltres, a Barcelona. El 1962 érem molt a prop de la zona on hi van haver els aiguats i molta gent vam anar allí a ajudar en molts aspectes, des de treure fang a repartir menjar.

[noticia]212978[/noticia]

- Fins als quinze anys va estar a l'internat del Collell, a la Garrotxa. Al llibre explica que aviat va percebre que la formació religiosa que s'hi donava no li aportava les respostes que cercava.

- La formació que vaig rebre a l'internat em va donar bones bases en alguns camps, com en el lingüístic. També quant a comportament. El professorat era gent molt formada. Es feia un ús important del català. El que no em donava eren elements per tenir una visió global del món. Per mi, la religió dona pautes de conducta, però no explica perquè hi ha injustícies i com es poden resoldre. Jo veia que confiar només en l'oració no acabava de funcionar.

- Assenyala l'any 1979 com el d'un tombant en la història de l'independentisme. Amb la confluència de tres organitzacions diferents: Independentistes dels Països Catalans, els Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans i Terra Lliure. Contextualitza el naixement de Terra Lliure.

- El que he volgut remarcar eren les raons per les quals van sorgir aquestes organitzacions i ajudar a entendre-ho perquè també és entendre el que passava al món. En l'independentisme dels anys setanta i vuitanta, una pràctica com la d'aquestes organitzacions no era vista com un fet estrany. Hi havia una situació repressiva molt forta. En el context actual, pot sorprendre perquè no hi ha experiències d'aquest tipus.

- Què ha passat perquè hi hagi menys experiències de lluita armada?

- Una de les coses que han passat és que l'adversari ha modificat les seves maneres de treballar. Empra altres recursos. També hi ha la pressió del terrorisme islamofeixista, que enfosqueix el panorama.

"S'ha de continuar amb la lluita no violenta activa, que és la que permet l'avanç de la consciència política"

- Sí, a Amèrica Llatina no hi ha exemples de règims militars amb juntes de generals.

- No, ara ho fan intentant afeblir els governs d'esquerres manipulant moviments de masses si cal.

La CIA ho té molt treballat això.

- Creu que en un horitzó futur, la lluita armada podria tenir sentit?

- Jo el que he reflectit al llibre és el que va dir Terra Lliure el 1995 quan ho va deixar, que el moviment tenia unes eines per cada moment i circumstància. Jo ara no ho veig. Durant molt de temps, crec que s'ha de continuar amb la lluita no violenta activa, que és la que permet l'avenç de la consciència política.

- L'independentisme actual desconeix aquesta etapa del seu origen?

- Sí, però això no és casual. Les àrees de poder, fins i tot del poder autonòmic, feien una censura terrible a tot el que passava fora del seu abast. Com si tot el que passava era el que es feia dins del seu terreny. A banda de nosaltres, hi havia altres moviments socials que també eren silenciats. Hi ha hagut molt d'esforç per encarrilar l'independentisme només cap a una via parlamentària de la monarquia. Al llibre esmento moments d'aquella època i com els explicava la premsa. Quan un grup parapolicial va posar un explosiu a la seu de l'MDT, alguns mitjans ho van explicar com si l'haguéssim posat nosaltres. La manipulació va ser bestial. Amb el llibre, he volgut donar una visió de tot plegat. De fet, sense la repressió del 1992 contra el moviment independentista les coses haurien anat molt diferent.

- En quin sentit?

- El 92 va deixar molt clar quin era el paper repressiu de l'Estat. Com es va veure el 2017, però a Girona ja es va copsar el 1992, quan es van emportar persones de les redaccions dels diaris.

- Es mostra molt crític amb l'actuació de la direcció d'ERC en aquell moment.

- El problema és l'oportunisme, que vol dir buscar un benefici immediat. Ja es va veure en l'operació Colom, quan es va pactar amb l'Estat una reinserció per desactivar l'independentisme, que la gent demanés perdó i delatar companys. Potser va ser útil per tenir vots i perquè Àngel Colom guanyés pes dins d'ERC, però políticament era un error greu.

- Amb el que va viure aquells anys, quina perspectiva té del que ha passat des del 2017?

- La tardor del 2017 hi va haver una mena de sorpresa i d'impacte emocional per la desorientació que hi va haver i que no es va explicar. I no es va explicar perquè no ho sabien explicar. Molta gent que portava el moviment en aquell moment tenia una ideologia que no li permetia pensar que l'Estat faria el que va fer. I parlaven d'anar de la llei a la llei perquè l'únic recurs que tenien era pensar en el suport internacional. Hi ha persones que parlen de traïció, però crec que més que de traïció es va tractar d'insolvència política. No tant perquè no en sabessin més sinó perquè la seva ideologia no els permetia actuar d'una altra manera. I després, hi ha hagut una repressió molt forta.

- Quan parla d'ideologia, a què es refereix?

- En el cas d'Oriol Junqueras, suposo que deu ser ideologia cristiana que li porta unes deformacions mentals molt grans. Quan parlen, queden bé mediàticament però no serveixen per tirar endavant.

[noticia]213257[/noticia]

- De les diverses consignes i missatges que s'estan llançant, n'hi ha algun que l'atregui més?

- De missatges potser no me n'acaba de convèncer cap. Veig amb poca simpatia els que emet Esquerra Republicana (<https://www.naciodigital.cat/noticia/213257/erc-es-despenja-consell->

republica-no-sera-assemblea-representants) dient que hem de ser més. Trobo que és dir poca cosa. Són falsos missatges. La CUP parla d'un segon referèndum i no veig que tingui massa sentit. Si es tractés d'un referèndum pactat amb l'Estat per posar fi al conflicte, sí, però una altra cosa no. Encara estem en una etapa de confusió. La proposta que ha fet la CUP de cara a les eleccions al Parlament penso que pot estar bé. I el darrer document del Consell de la República està donant un missatge més clar. Però encara s'ha d'avançar molt més.

- No veu que hi hagi un pensament estratègic clar dins de l'independentisme?

- Encara no el veig. Però penso que pot aparèixer al voltant del Consell per la República (<https://www.naciodigital.cat/noticia/213339/assemblea-representants-consell-republica-arrenca-al-palau>) i de l'ANC. Hi ha d'haver formes de lluita que no estiguin a l'abast de la repressió de l'Estat perquè si només s'actua dins del marc autonòmic, la judicatura intervé i sempre hi surts perdent.

- No n'espera gaire de la política de diàleg amb l'Estat? Un indult?

- Objectivament, no ho crec. Ara, pot ser que per alguna instància europea o pel criteri d'algú més espavilat, des de l'Estat es faci algun gest. Però el cor del poder espanyol han pres la decisió d'intentar destruir l'independentisme, i si poden, també Catalunya. És el problema dels estats imperials, que s'enregen.

"La resolució del conflicte només vindrà quan l'Estat vegi que amb la repressió no se'n surt, la correlació de forces ha de canviar per la confrontació"

- La resolució del conflicte només pot venir de la confrontació?

- Només pot venir del fet que l'Estat vegi que amb la repressió no se'n surt. La correlació de forces ha de canviar per la confrontació. Com quan es va produir la Transició, quan el règim es va trobar amb dificultats per mantenir la mateixa forma de dominació. Penso que aviat es trobaran igual. La monarquia no resistirà.

- Vostè fa molta crítica de les renúncies dels altres. Però vostè també ha estat actor polític i ha protagonitzat molts episodis de trencadissa i escissió. No en fa autocrítica?

- Sí que critico que alguns conflictes es van resoldre malament. Penso que una de les trencadisses que es van produir dins de l'MDT, a finals dels vuitanta, amb un nivell més elevat de capacitat política, s'hauria pogut resoldre d'una altra manera. Després, quan es va llançar l'Assemblea d'Unitat Popular, no va acabar de funcionar. En canvi, la CUP ha funcionat. A vegades hi ha problemes d'oportunitat o de capacitat política.

- Les renúncies deuen haver contribuït a algunes derrotes. Però els essencialismes o els sectarismes potser també, no?

- És clar. Jo ho dic també. Dins del moviment hi ha hagut sectarismes. Per això insisteixo sempre que la gent ha de basar la seva actuació no en la teoria o en la seva puresa sinó en la pràctica. Però el purisme no sempre és fàcil d'identificar. El purisme pot ser també creure que les institucions parlamentàries són perfectes.

- La tendència de sectors independentistes de buscar sempre botiflers i traïdors el

neguiteja?

- Em preocupa perquè forma part del soroll mediàtic que hi ha. L'insult no serveix per res. El que cal és argumentar les coses. Entenc que la gent que té una visió moderada fa els seus càlculs, però també té la seva perversió perquè a la vegada la repressió continua.

- Vostè ara on milita?

- Soc de Poble Lliure i membre de la CUP i de l'ANC.

Carles Castellanos Foto: Helena Margarit

- S'hi troba bé?

- Estar en una organització política sempre és complicat. Mai t'hi trobes del tot bé. Però és el que comporta la militància.

- L'independentisme ha estat ingenu a l'hora d'analitzar l'Estat i la realitat internacional?

- Hi va haver un temps que l'ANC va fer una certa lloança acrítica als líders de la UE, sense tenir en compte que és un club d'estats. És una mica ingenu perquè aquests estats són molt cruels davant els grans problemes del món.

- L'aliança entre la CUP i Guanyem <https://www.naciodigital.cat/noticia/212978/sabater-sera-candidata-cup-14-f-despres-validar-acord-amb-guanyem> li sembla una bona fórmula?

- Sí, suposa ampliar la unitat popular i arribar més a la gent del carrer. A vegades es fa servir un llenguatge molt críptic. Des de l'àmbit municipal hi ha hagut la possibilitat d'eixamplar l'àrea

d'influència i practicar un llenguatge més accessible. Dolors Sabater representa no només Badalona sinó Cerdanyola o Ripollet, etc., i pot ajudar a estendre el missatge.

"L'acord entre la CUP i Guanyem Catalunya suposa ampliar la unitat popular i estendre el missatge"

- Un segon referèndum no el veu clar.

- Jo ho veig una mica com el Consell per la República. L'únic referèndum que seria possible i defensable seria un d'acordat amb l'Estat i amb observadors internacionals, i amb pregunta binària. Un referèndum com el que es va fer ja l'hem fet, es va guanyar i té un pes polític important.

- En el llibre destaca el seu vessant com a lingüista, un àmbit professional que ha conviscut amb la formació com a enginyer industrial.

- Sí, m'agradaria que el lector no se saltés aquesta part del llibre. Les ciències i les llengües sempre han estat per mi una doble vocació. Quan estudiava el batxillerat, ja m'interessaven la física i les matemàtiques, i alhora les llengües, i estudiava grec i llatí.